

Na braniku domovine

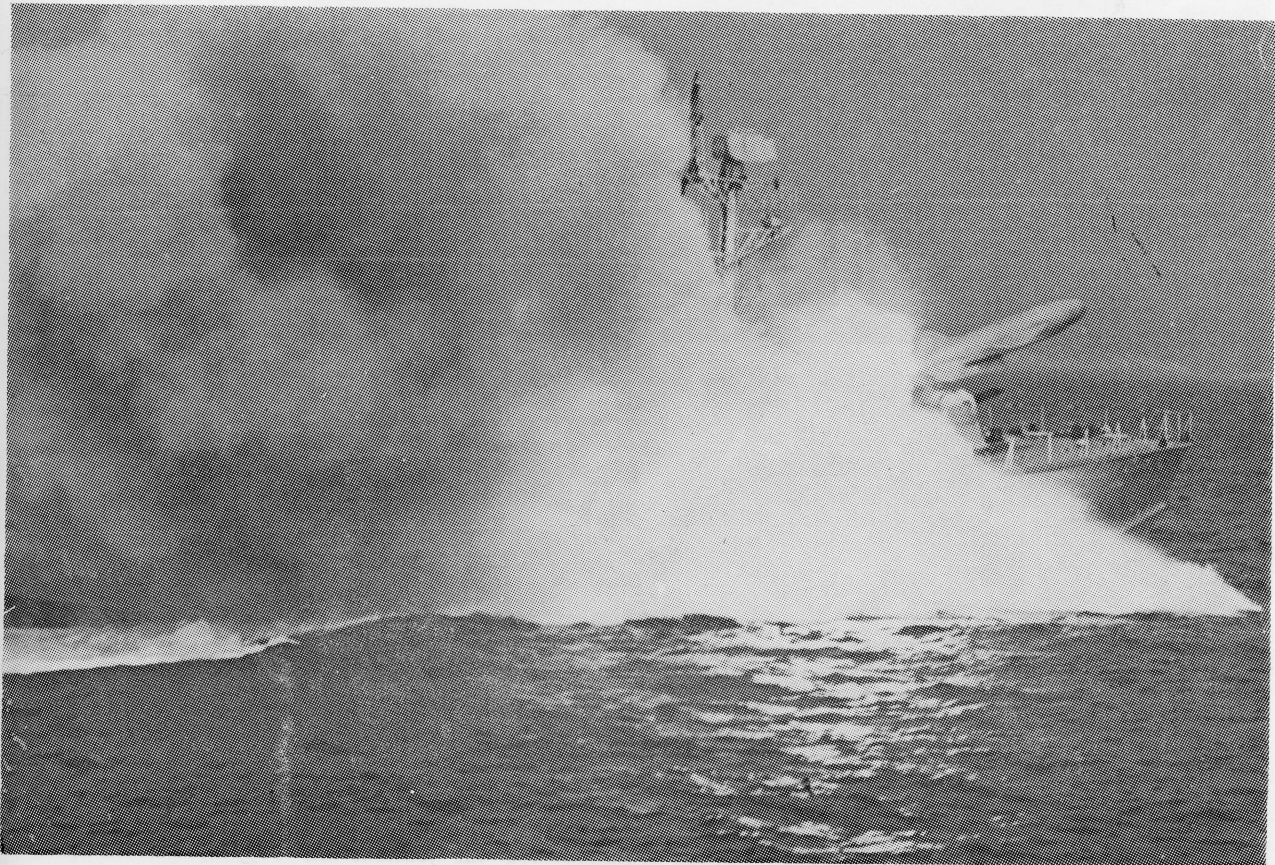
U povodu velikog jubileja — četiri decenije stvaranja i razvoja JNA

Naša zemlja i njeni slobodarski narod imaju više značajnih datuma u svojoj novijoj povijesti koji su označili prekretnicu u njenom opstanku i razvoju na vjetrometini ovog dijela Evrope. Godinu 1941. mnogi povjesničari smatraju sudbonosnom, ali ne samo oni. Prošlo je četiri decenije od formiranja Prve proleterske narodnooslobodilačke udarne brigade u bosanskom gradiću Rudom, kada je Vrhovni komandant NOV i POJ Josip Broz Tito uručio ratnu zastavu komandantu te prve regularne jedinice naše Armije. Bilo je to 22. decembra 1941. godine, u vrijeme kada je fašistička soldateska okupirala našu zemlju, ali nije uspjela da pokori njene narode i narodnosti koji su bili odlučni da brane slobodu. U tim teškim i sudbonosnim danima na čelo naroda stavila se KPJ predvođena drugom Titom i pvela ga u borbu protiv okupatora i domaćih izdajnika koji su se bili stavili u njegovu službu. To nije bilo lako onda kada je širom Evrope koračala njemačka čizma i gospodarila Hitlerova soldateska, a sa-

vezničke snage angažirane na frontovima daleko od Jugoslavije, bez ikakve pomoći Titovim partizanima.

NEUSTRAŠIVI TITOVİ BORCI

U tim prvim ratnim godinama naša zemlja bila je usamljen primjer organizirane masovne oružane borbe i otpora fašističkim agresorima na porobljenom Balkanu i u Evropi. I sve do 1943. godine naš narodnooslobodilački pokret i revolucija nisu primali pomoć sa strane, već je krvava i teška borba sa tehnički superiornim neprijateljem vođena vlastitim snagama i sredstvima. Tom borbom bio je vezan veliki broj divizija sila osovine u Jugoslaviji i na Balkanu, što je znatno olakšalo ulogu i zadatke saveznika na ostalim frontovima. No, drug Tito je kao vojskovođa i strateg, kakvih je bilo u povijesti čovječanstva malo, na osnovi iskustva stečenih u ratnim okršajima iz 1941. i 1942. godine, pristupio stvaranju krupnijih i jačih formacija narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije — di-

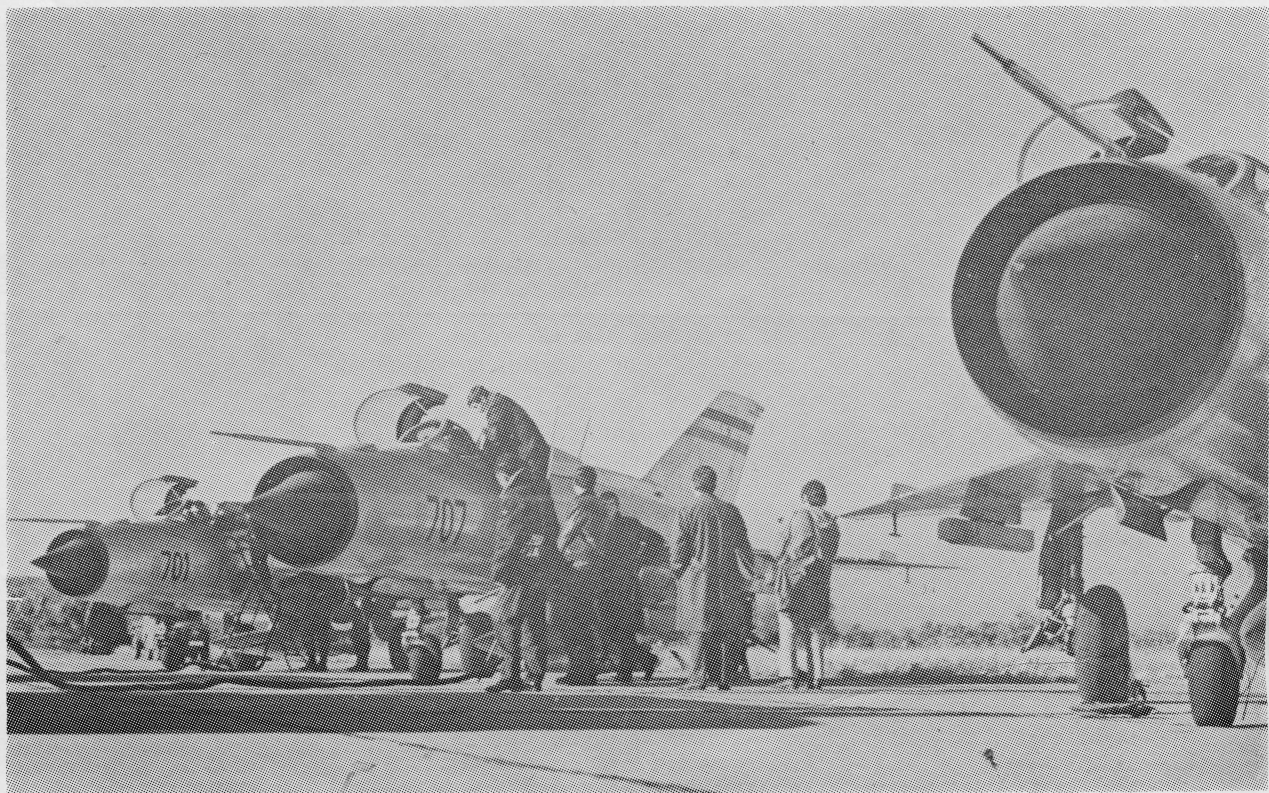
Naša Ratna mornarica raspolaže suvremenim raketnim brodovima za odbijanje agresora na moru

vizija i korpusa, koje su okupatoru zadavale odlučujuće udarce i nanosile mu velike gubitke u živoj sili, naoružanju i opremi. Tako su NOV i POJ toliko ojačali i u borbama bili prekaljeni, da su mogli da prihvate i frontalne borbe za oslobodjenje gradova, sela i većih teritorija. Na taj način Titova vojska koju su sačinjavali radnici, seljaci i napredna inteligencija, borbom je ostvarivala one ciljeve koje je u Proglasu za ustanak istakla KPJ, a ti ciljevi su izražavali interese najširih slojeva naših naroda i narodnosti riješenih da se bore za slobodu, nezavisnu i bratsku zajednicu. Iz toga je proisteklo jedinstvo zajedničkih klasnih i nacionalnih interesa, što je sve više zbijalo i jačalo redove borbe i otpora. Otuda su NOV i POJ postali kovačnica bratstva i jedinstva, kako u svojim unutrašnjim redovima, tako i između svih naroda i narodnosti. Stoga se danas s pravom ističe da je narodnooslobodilačka borba protiv fašističkih okupatora i domaćih izdajnika bila istovremeno i klasno-politička borba za novu revolucionarnu narodnu vlast, bratstvo i jedinstvo i nacionalnu ravnopravnost — po čemu je ona u povijesti ratova jedinstvena autentična revolucija.

KROZ BORBENE OKRŠAJE DO MEĐUNARODNOG PRIZNANJA

Poslije sloma svih ofanziva koje je preduzimao okupator do tada, NOV je u 1944.

godinu ušla u borbu pod nešto izmijenjenim uvjetima što ih je nametao razvoj situacije. Konačno se već probila istina u svjetskoj javnosti da su u Jugoslaviji stvarni nosioci borbe protiv okupatora Titovi partizani, a ne četnici Draže Mihajlovića, kako je dotad lažno prikazivano. Osim toga, odlukama Drugog zasjedanja AVNOJ-a od 29. XI 1943. godine NOV je i zakonodavno-pravno postala regularna armija Demokratske Federativne Jugoslavije, kao jedina istinska antihitlerovska vojna formacija u zemlji. Time je još jednom zadan udarac falsifikatorima povijesti i klasnom neprijatelju, kao i lažnim i samozvanim predstavnicima naroda u inozemstvu. Međutim, žestoke borbe za oslobodjenje zemlje još su vođene, jer je neprijatelj bio žilav, a ratne staze naše Armije još duge. Ipak, pobjedonosni pohod sve se više nazirao. Udarci Titove vojske bili su sve ubitačniji za neprijatelja i njegove kolaborante, koji nije pomišljao na predaju, ali je morao sve osjetnije da ustukne. U grču otpora dobija pojačanja i s vremena na vrijeme još poduzima ofanzive i operacije širih razmjera. No, to su više bili očajnički pokušaji Hitlera da obezglavi našu NOV koja je brojno i kvalitetno ojačala i nametnula inicijativu. Tako maja 1944. godine, u namjeri da uništi ili zarobi Vrhovni štab i Maršala Tita, Hitler poduzima zračni desant na Drvar, koji je pretrpio potpun neuspjeh, kao i brojne slične njegove akcije do tada.

Suvremena borbena avijacija našeg Ratnog zrakoplovstva na jednom od brojnih aerodroma pred polijetanje na zadatak

SLOM OKUPATORA, POBJEDA JUGOSLAVENSKE ARMIIJE I OSLOBOĐENJE ZEMLJE

Završna ofanziva Jugoslavenske armije u proljeće 1945. godine predstavljala je posljednji udar koji je okupatorskim i kvistlinškim snagama na jugoslavenskom ratištu zadala nova revolucionarna armija naroda i narodnosti Jugoslavije. Početkom te godine rat protiv fašističke Njemačke u Evropi ulazio je u završnu fazu. Valja se podsjetiti da je Hitler prethodno izgubio posljednje operativno-strategijske rezerve u neuspjelim protivofanzivama kroz Ardene u Francuskoj, kod Blatnog jezera u Mađarskoj i na rijeci Dravi u Jugoslaviji. U martu 1945. godine Crvena Armija je izbila na liniju rijeka Odra — Slovačke rudne planine — Estergon — Blatno Jezero — rijeka Drava i pripremala napad na Berlin, Prag i Beč. Istovremeno zapadni saveznici su izbili na cio tok rijeke Rajne i vršili pripreme za zauzimanje poznate Rurske oblasti u Njemačkoj, kao i prodor za spoj sa Crvenom armijom s istoka. Južnije, u Italiji, savezničke snage su bile pred prodorom u dolini rijeke Po i na sjever prema Austriji.

U takvoj situaciji, NOV, koja je 1. marta 1945. godine dobila zvaničan naziv Jugoslavenska armija, s obzirom da je već definitivno oslobodila najveći dio naše zemlje, usposta-

vila je strategijski front od Jadranskog mora do Dunava i Drave. Ona je tako samostalno držala u završnim operacijama antihitlerovske koalicije dio strategijskog fronta oko nacističke Njemačke i povezivala lijevo krilo Crvene armije u Mađarskoj, i desno — prema zapadnim saveznicima u Italiji. Ubrzo zatim, prema direktivi Vrhovnog komandanta maršala Tita, u završnim je operacijama Jugoslavenska armija probila front u Lici i Srijemu i desnim krilom, dolinom rijeke Drave, odlučno prodirala prema Koruškoj, a lijevim — oblasnim pojasom sjevernog Jadrana, prema Trstu i Soči, odnosno gornjem toku rijeke Drave. Time je zatvoren обруч oko njemačke balkanske grupacije u oblasti Julijskih Alpa i Karavanki, dok su istovremeno nastupale snage iz centra na sjeverozapad, preko Karlovca i Novog Mesta duboko u Sloveniju, čime je stavljen pred svršeni čin već okruženi neprijatelj. Tako je u završnom obračunu Jugoslavenska armija nanijela neprijatelju veoma teške gubitke od preko 100.000 mrtvih i 200.000 zarobljenih. U ruke pravde je pao i general von Lehr, njemački vrhovni komandant za jugoistok, a zarobljeni su i štabovi grupe armija »E«, te 91. i 97. armijskog korpusa. Oružje su morale da polože i operativne jedinice, kao 237., 181., 41., 22. pješadijska divizija, po jedna brdska, lovačka i poljska zrakoplovna divizija, tri legionarske divizije, zlo-

Pripadnici naših oružanih snaga osposobljeni su za izvršavanje zadataka, kako na kopnu, tako i na moru i obalnom rubu

glasna 7. SS divizija »Princ Eugen«, jedna divizija za naročitu upotrebu, dvije kozačke divizije, te mnogobrojne samostalne, opslužujuće i jedinice podrške, sve to s velikim količinama oružja i municije, motornih vozila, borbinih kola i tenkova. Našim snagama nisu mogli da umaknu ni narodni izdajnici i neprijatelji, pa je tako s okupatorovim formacijama zarobljeno i oko 30.000 ustaša i četnika s njihovim kolovođama.

U SLUŽBI MIRA I OČUVANJA SLOBODE

Tako je završio grandiozan pobjedonosni put naše slavne Armije, koja je svom narodu donijela toliko željenu slobodu. Od tih povijesnih dana prošlo je mnogo godina, za koje vrijeme su se naše oružane snage izgrađivale, modernizirale i borbeno jačale. Naša JNA danas predstavlja modernu oružanu silu, suvremeno naoružanu i opremljenu, kadrovski ojačanu i podmlađenu, tako da se s pravom može govoriti i ističati da je ona garant mira i slobode, nezavisnog i samostalnog socijalističkog samoupravnog razvoja zajednice bratskih i ravnopravno zbratimljenih naroda i narodnosti. U poslijeratnoj izgradnji našeg društva Armija je dala i svoj udio, jer njeni pripadnici svake godine izgrade značajne privredne objekte, na stotine kilometara putova, desetine škola, bazena i drugog. Naši mladići u sivomaslinastim i plavim uniformama su prvi kod gašenja požara, u spašavanju života i imovine ljudi, kod poplava i drugih elementarnih nepogoda. Oni istovremeno stižu da se borbeno izgrađuju i jačaju, da uče i da se

usavršavaju, da samoprijegorno i odgovorno bdiju na našim državnim međama i da uvijek budu sa svojim narodom. Otuda i praznik 22. decembra, koji označava rođendan naše slavne Armije, ujedno je i naš praznik kojem se jednako radujemo kao i pripadnici oružanih snaga. Svake godine na taj dan sa zadovoljstvom ističemo kako smo jači i borbeno spremniji da čuvamo i obranimo naše samoupravno socijalističko društvo od svakog agresora, ako bi se drznuo da nam ugrozi slobodu i nezavisnost, naš suverenitet i teritorijalni integritet — naš samostalni Titov put razvoja. Zbog toga smo ponosni na slavni borbeni put naše Armije, na njene svijetle revolucionarne tradicije, što s ponosom ističemo i u ovoj godini, u kojoj smo svečano obilježili četiri desetljeća ustanka i socijalističke revolucije.

JNA, kao okosnica oružanih snaga, izrasla je iz naroda u njegovim sudbonosnim trenucima borbe za slobodu, zajedno s njim izvojevala pobjedu nad neprijateljem, prati ga i sudjeluje u poslijeratnom razvoju zemlje, — uvijek spremna da prema koncepciji ONO čvrsto bdije na braniku naše samoupravne socijalističke domovine, sprečavajući tako bilo kakvo iznenađenje od bilo kog agresora. Stoga, svim njenim pripadnicima, bilo da su na plovnim objektima duž Jadrana, u predstraži mira na isturenom grudobranu duž granica SFRJ, na vojnim aerodromima ili u kasarnama i na brojnim poligonima, — upućujemo za 22. decembra izraze priznanja kao budnim čuvarima mira i slobode i najtoplije im čestitamo Dan JNA.

